

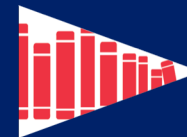

Öğrenmeye Sınırsız Özgürlük

ÜNİVERSİTE KÜTÜPHANELERİNDE POLİTİKA OLUŞTURMA İHTİYACI VE İSTANBUL'DAKİ VAKIF ÜNİVERSİTESİ KÜTÜPHANELERİNDE DURUM

BAHAR BİÇEN ARAS
MEF Üniversitesi Kütüphanesi
Teknik Hizmetler Birim Sorumlusu

Nâzım Hikmet Kültür Ve Sanat Vakfı
Tarık Akan Toplantıları 2
Bilgi ve Bilgi Yönetimi Alanında Kurum Kültürü ve Politikası
15 Eylül 2019, İstanbul

MEF
Kütüph@ne
bilgiye sınırsız erişim

Kütüphane

“...hizmet verdikleri kullanıcı kesimlerinin gereksinimlerini karşılamak amacıyla sistemli ve düzenli olarak belge ve bilgi sağlayan, bunları işlemde geçirerek en uygun biçimde ve en kısa sürede yararlandırmaya sunması beklenen merkezlerdir.” (Yontar, 1995)

Türleri

- Halk Kütüphaneleri
- Çocuk Kütüphaneleri
- Üniversite Kütüphaneleri
- Milli Kütüphaneler
- Özel Kütüphaneler

Üniversite Kütüphanesi

“...üniversite içinde öğretim, üniversite içinde ve yakın çevresinde bilimsel araştırma ve geliştirme çalışmalarını desteklemek, her gün gelişip ilerleyen, yeni yayınlarla zenginleşen dünya biliminin son verilerini tam olarak izlemek ve yararlanmaya sunmakla görevli kütüphanelerdir.” (Yontar, 1995)

3 Temel İşlev

- Teknik İşlevler
  - Sağlama: Derme Oluşturma ve Geliştirme Hizmeti
  - Kataloglama Hizmeti
  - Sınıflama Hizmeti
  - Yerleştirme Hizmeti

3 Temel İşlev

- Kullanıcı İşlevleri
  - Ödünç Verme Hizmeti
  - Danışma Hizmeti

3 Temel İşlev

- Yönetmel İşlevleri

“Yönetmel hizmetler, kütüphane ve belge bilgi merkezi yönetim birimlerinin üzerlerine düşen planlama, karar verme, örgütleme, eşgüdüm sağlama, denetim, personel alma ve yönetme gibi önemli işlevleri içermektedir.” (Armağan, 2005)

Politika Nedir?

- Türk Dil Kurumu Sözlüğü:
  - Davranış biçimi, düşünce yapısı
- Türkçe Bilim Terimleri Sözlüğü:
  - (sos.) Yöneticilere karar vermelerinde rehberlik eden ilke ya da ilkeler dizisi,
  - (müh.) Amaç ve hedeflere ulaşmak için oluşturulmuş eylem planı

Politika

- taslak
- kanun
- sözleşme
- tanım
- dikte
- direktif
- doktrin
- beklenti formülü rehberi
- Paradigma
- ilke düzenleme kuralı
- Standart
- ilke ...

Neden Politika?

- Kütüphanenin planlarını, amaçlarını ve hedeflerini destekler
- Personelin işlerini yapacak bilgileri edinmesini sağlar
- Mevcut kararları yönlendirir ve gelecekte alınacak kararları belirler
- Herkese eşit hizmet sunulacağını gösterir
- Kütüphanenin kullanıcılarına hangi hizmetleri sunacağını göstererek kütüphane kullanıcılarını eğitir

Neden Politika?

- Kaynakların yerinde ve doğru kullanımını sağlar
- Şikayetlerde veya hukuki durumlarda personele destek sağlar
- Karşılaşılan acil durumlarda kütüphane yönetimi ve personelinin etkin bir şekilde müdahalesini kolaylaştırır

Nasıl Bir Politika?

- Kütüphane önceliklerini yansıtmalı
- Güncel, kapsamlı ve tutarlı olmalı
- Erişimi kolay olmalı
- Bulunduğu bölgenin, bağlı bulunduğu kurumun kanun ve yönetmeliklerine uygun olmalı
- Kurumların üst yönetimlerinin desteği alınmalı

Politika Geliştirme

- Politikalar adlandırılmalı
- Öncelik belirlenmeli
- Mevcut uygulamayı ve en iyi uygulamayı tanımlamalı
- Kütüphane personeli dahil edilmeli
- Gruplara danışılmalı (akademisyenler, öğrenciler, idari personeller...)
- Personel katkıları ve en iyi uygulama bilgilerine dayanarak prosedürler yazılmalı

Politika Geliştirme

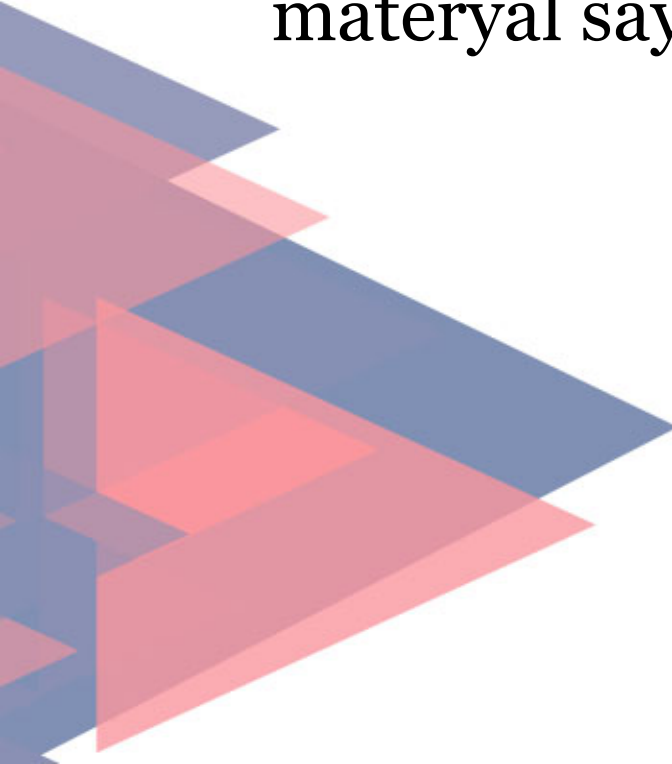
- 1. İhtiyacı belirleme
  - 2. Geliştirme prosedürünü oluşturma
  - 3. Araştırma
  - 4. Yazma
- politika “ne” olduğunu anlatıyor
  - prosedür “nasıl” olduğunu anlatıyor

Politika Geliştirme

- Hazırlanan politika yasalara uygun mu?
  - İlgili birimlerden gerekli destek alınmalı
  - Yasa değişikliklerinde gerekli güncellemeler yapılabiliyor mu?
- Hazırlanan politika mantığa uygun ve herkese eşit uygulanabiliyor mu?
  - Kişiyeye göre uygulamalar olmamalı

Politika Geliştirme

- Politikanın uygulanması ölçülebilir mi?
  - Politika yazılırken kurallar açık bir şekilde yazılmalı. Örneğın ödünç alınabilecek materyal sayısı, ödünç alma günü gibi.

İstanbul Vakıf Üniversiteleri

- YÖK*
  - İstanbul'da 62 Devlet, Vakıf Üniversitesi ve Vakıf MYO
  - 45 Vakıf Üniversitesi
  - Web sayfaları
  - İstanbul Galata Üniversitesi - Mayıs Ayı içinde kuruldu – Web sayfası yok
  - İstanbul Atlas Üniversitesi - Kütüphane bilgisi yok

*<https://www.yok.gov.tr/universiteler/universitelerimiz>

Misyon, Vizyon ve Değer

15 Kütüphane
Altınbaş Üniversitesi
Bahçeşehir Üniversitesi
Bezm-i Alem Vakıf Üniversitesi*
İstanbul Arel Üniversitesi
İstanbul Bilgi Üniversitesi*
İstanbul Gelişim Üniversitesi
İstanbul Kent Üniversitesi
İstanbul Medipol Üniversitesi
İstanbul Ticaret Üniversitesi
İstinye Üniversitesi
Kadir Has Üniversitesi
MEF Üniversitesi
Özyeğin Üniversitesi
Sabancı Üniversitesi
Semer kand Bilim ve Medeniyet Üniversitesi

Kural/Yönetmelik/Yönerge

17 Kütüphane
Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi
Beykent Üniversitesi
Beykoz Üniversitesi
Biruni Üniversitesi
Doğuş Üniversitesi
Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi
İstanbul Ayvansaray Üniversitesi
İstanbul Esenyurt Üniversitesi
İstanbul Kültür Üniversitesi
İstanbul Okan Üniversitesi
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi
İstanbul Şehir Üniversitesi
Koç Üniversitesi
Maltepe Üniversitesi
Piri Reis Üniversitesi
Üsküdar Üniversitesi
Yeditepe Üniversitesi

?

8 Kütüphane
Demirođlu Bilim Üniversitesi
Fenerbahçe Üniversitesi
İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi
İstanbul Aydın Üniversitesi
İstanbul Gedik Üniversitesi
İstanbul Rumeli Üniversitesi
İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi
Nişantaşı Üniversitesi

Kullanılan Başlıklar - 1

“kurallar”

Amaçlar ve Hedeflerimiz
Genel Hükümler
Genel Kurallar
Kullanıcı Hak ve Sorumlulukları
Kullanıcı Hakları ve Sorumlulukları
Kural ve Olanaklar
Kurallar
Kütüphane Davranış Kuralları
Kütüphane Hizmetleri Talimatı
Kütüphane Kullanım Kuralları
Kütüphane Kuralları
Yararlanma Kuralları

Kullanılan Başlıklar – 2

“yönergeler”

Çalışma Esasları Yönergesi
Kütüphane Kullanım Yönergesi
Kütüphane Yönergesi
Yönerge
Yönergeler
Yönetmelik

Kullanılan Başlıklar – 3

“politikalar”

Bağış Politikası
Bilgisayar Kullanım Politikası
Koleksiyon Geliştirme Politikası
Ödünç İade Politikası
Politika, Yönerge vb. Dokümanlar
Yiyecek ve İçecek Politikası

Sonuç ve Öneriler

- Kütüphanelerin bu alanda eğitim almış profesyonel kütüphanecilerce (lisans, yüksek lisans, doktora düzeyinde) yönetilmesi, işlevselliğinin artırılmasını ve daha etkili bir birim haline gelmesini sağlayacaktır.

Sonuç ve Öneriler

- Üniversite kütüphanelerinin hizmet kalitelerini yükseltmek için amaçlarını en doğru şekilde saptamaları gerekmektedir.
- Üniversite kütüphaneleri belirledikleri amaçlarını yazılı hale getirmelidir.

Sonuç ve Öneriler

- Üniversite kütüphaneleri hizmet politikalarını yazılı hale gettikleri amaçlarına bağlı olarak belirlemelidir.
- Üniversite kütüphanelerinin hizmetlerini anlattıkları ve sundukları kolay erişilebilir bir web sayfasının olması önemlidir.

Sonuç ve Öneriler

- Hazırlanan politikalar “Kütüphane Web” sayfasında mutlaka yayınlanmalıdır. (Bağlı bulunan kurum web sayfasında yayınlanan belgeler amacına ulaşamaz.)
- Politikalar ihtiyaçlara göre zaman zaman güncellenmeli ve bu güncellemeler kütüphane paydaşlarına ilan edilmelidir.

Sonuç ve Öneriler

- Kütüphane içinde bulunan her hizmet için ayrıntılı politikaların hazırlanması hem personel hem de kullanıcı için faydalı olacaktır.
- Politikaların hazırlanması ya da güncellenmeleri sırasında kullanıcı anketleri uygulamak, gruplarla görüşmeler düzenlemek politikanın uygulanabilirliğini arttıracaktır.

Sonuç ve Öneriler

- Yazılı hale getirilen kuralların bağlı bulunulan üst yönetimin desteği ve onayı ile yayınlanması önemlidir. Kütüphanelerin iş planını uygulamasında standardın devamlılığını ve kabul görmesini sağlar.
  - MEF Üniversitesi Kütüphanesi Koleksiyon Geliştirme Yönergesi : 07 Mart 2016 tarihli MEF Üniversitesi 28. Senato Toplantısı
- a) MEF Üniversitesi Kütüphane koleksiyonu Amerikan Kongre Kütüphanesi, Library of Congress (LC) Sınıflama sistemine göre düzenlenir. Kütüphane koleksiyonunda yer alan kaynaklar , AACR2 ve RDA standartlarına uygun olarak kataloglanır.

Sonuç ve Öneriler

- Üniversitelerin Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümleri müfredatı içerisinde seçmeli ders olarak “kütüphanelerde standart ve politikalar”ın anlatılması, bu alan için nitelikli personelin yetişmesine imkân verecektir.

Sonuç ve Öneriler

- Kütüphanecilik ile ilgili dernek ve birliklerin standartlar ve politikalar konusunda çalışmalar yaparak kütüphaneler için örnek olabilecek rehberler hazırlaması yararlı olacaktır. TKD altında oluşturulan Sosyal Medya Çalışma Grubu'nun hazırladığı “Kütüphaneler İçin Sosyal Medya Politikası” bu konuda örnek olabilir.

Teşekkür ederim...

Bahar Biçen Aras
arasb@mef.edu.tr

[@baharbicenaras](https://www.instagram.com/baharbicenaras)

